

بسمه تعالی

یزید آخرالزمان

(کاوشی در شباهت‌های یزید و سفیانی)

محمّد مهدی صمصامی

در این عالم به جهت نظمی که خداوند متعال در آن قرار داده است بین همه اجزاء و افراد، ارتباط و پیوند تنگاتنگی وجود دارد که اساسی‌ترین پیوند میان ذوات مقدس معصومین ع با تمام هستی از ابتدای خلقت تا پایان تاریخ است و در این میان، ارتباط ناگسستنی امام حسین ع و حضرت مهدی عج ارتباطی پرمعناست میان این دو امام راز و رمزی است که یاد و نام آنان را همیشه در کنار هم نگه داشته است.¹

و آنچه باعث پیوند و ارتباط بیشتر این دو امام بزرگوار می‌گردد، شباهت عجیب بین دشمنان این دو امام همام است تشابه میان یزید به عنوان چهره شاخص دشمنان امام حسین ع و سفیانی یکی از دشمنان سرسخت امام زمان ع به همین جهت این مقاله سعی شده است به شباهت‌های میان یزید و سفیانی پرداخته شود و شباهت‌های شخصی و رفتاری این دو در حد امکان بیان گردد.

1. نسب

همانطور که جد یزید ابوسفیان و جد هاشم جگر خوار محسوب می‌شد سفیانی نیز بر طبق روایات از نسل ابوسفیان و همسرش هند جگر خوار می‌باشد
امام صادق ع فرمودند

ما و اولاد ابوسفیانی افراد دو خانواده هستیم دشمنی ما به هم در راه خدا است ما می‌گوئیم خدا راست گفته و آنها می‌گویند خدا دروغ گفته است ابوسفیان با پیامبر 9 جنگید و معاویه با علی بن ابی طالب ع پیکار نمود و یزید با حسین علی ع جنگید و او را به شهادت رسانید و سفیانی هم با قائم آل محمد ع خواهد جنگید²

1. محمدرضا فوادیان فرات تا فرات، دفتر اول، ص 83.

2. عبدالعلی محمدی شاهرودی، ترجمه معانی الاخبار، ج 2، ص 310، باب 392.

2. ناپاکی ولادت (زنازاده بودن)

امام حسین ع در سخنانی که در برابر سپاه عمر سعد ایراد کردند در این رابطه فرمودند: هان بهوش باشید که این (یزید) ناپاک زاده فرزند ناپاک زاده مرا در میان دو انتخاب قرار داده است کشته شدن یا قبول ذلت و چقدر دور است که ما تن به ذلت دهیم^۳ در ارتباط با سفیانی نیز عمر بن ابان کلبی از حضرت صادق ع روایت کرده که فرمود گویا سفیانی (راوی می گوید یا رفیق سفیانی) در کوفه شهر شما فرود آمده از جانب او صدا می زند هر کس یک نفر از شیعیان علی را بیاورد هزار درهم به او خواهیم داد... آگاه باشید امروز فقط زنازادگان بر شما حکومت می کنند.

3. دین

یزید اگرچه در ظاهر مسلمان بود اما براساس تعلیمات مسیحیت پرورش یافته و به مسیحیت تمایل داشت یزید از طرف مادر از قبیله بنی کلب بود که پیش از اسلام مسیحی بودند و حال و هوای دوران مسیحیت در سر آنان بود و یزید تا زمان جوانی در این قبیله نزد دایی های خود در بادیه پرورش یافت از این رو بیش از آن که تربیت او اسلامی باشد تربیت مسیحی داشت درباره دین سفیانی روایات مختلفی وارد شده که دسته ای از آنها به مسیحی بودن سفیانی تصریح دارند.

امام علی ع در این باره فرموده اند:... و خروج سفیانی با پرچمی سبز و صلیبی از طلاست دسته دیگر از روایات سفیانی را در ابتدا مسلمان می دانند که به نصرانیت می گروند. و دسته سوم روایات، دین سفیانی را اسلام معرفی کرده اند در جمع بندی میان این روایات و آشتی میان روایات شاید بتوان گفت که سفیانی در ابتدا به ظاهر مسلمان است و در نهایت به آیین مسیحیت می گروید انگیزه این گرایش می تواند بهره گیری از امکانات غرب در رویارویی با حرکت امام مهدی ع باشد^۴

4. مرکز خلافت

همان گونه که شام مرکز خلافت یزید بوده است روایات مکان قیام سفیانی را نیز از سرزمین شام می داند امام علی ع فرموده اند: سفیانی از شام خروج می کند پس اهل شام از او اطاعت می کنند^۵

3. سعید داودی و مهدی رستم نژاد، عاشورا ریشه ها، انگیزه ها رویدادها، پیامدها، ص 423.

4. نصرت الله آیتی، تأملی در نشانه های ظهور، ص 140-138.

5. دشمنی و کینه نسبت به اولاد پیامبر (ص) و شیعیان

در این رابطه نقل شده وقتی که سرهای مقدس شهیدان کربلا را وارد مجلس یزید ساختند یزید در حالی که با چوب دستی خود بر لب و دندان امام حسین ع می زد این اشعار را می خواند
..... کاش بزرگان من که در جنگ بدر کشته شده بودند امروز می دیدند که قبیله خزرج چگونه از ضربات نیزه به زاری آمده است^۶

..... من از فرزندان خندف نیستم^۷ اگر از فرزندان احمد (رسول اکرم) انتقام نگیریم^۸
درباره سفیانی نیز در این رابطه جابر جعفری روایت می کند که امام باقر ع فرمودند... سفیانی و پیروانش خروج می کنند و قصدی جز کشتن و آزار اولاد پیغمبر (ص) و شیعیان آنها را ندارد.^۹
کینه و دشمنی سفیانی نسبت به شیعیان به حدی است که عمر بن ابان کعبی از حضرت صادق ع روایت کرده که فرمود گویا سفیانی (راوی می گوید یا فرمود رفیق سفیانی) در کوفه شهر شما فرود آمده و از جانب او صدا می زند هر کس یک نفر از شیعیان علی را بیاورد هزار درهم به او خواهیم داد کار به آنجا می رسد که همسایه همسایه را می گیرد و می گوید این از شیعیان علی است. سپس گردن او را می زند و هزار در هم می گیرد^{۱۰}

6. اباحه گری و تکلیف گری

قاضی نعمان مصری می نویسد: روزی رسول خدا (ص) به معاویه نظر افکند و فرمود:
امت من چه روز (سختی) از تو خواهد داشت؟ و خاندان من از فرزندی که از صلب تو خارج می شود روز بدی را در پیش دارد! همان فرزندی که آیات خدا را به استهزا می گیرد و آنچه را خداوند از حریم من حرام کرده، وی حلال می شمارد^{۱۱}
و در ارتباط با سفیانی نیز امیرالمؤمنین ع می فرمایند: به خدا سپاه سفیانی به جنایات خود ادامه می دهد تا هیچ حرامی نماند جز اینکه حلالش بشمارند، هیچ پیمانی نماند جز اینکه نقض کنند. هیچ خانه ای از خشت رخام تا سنگ خام باقی نباشد جز اینکه دامنه ظلم و ستمشان در آن وارد شود^{۱۲}

5. الغیبة نعمانی، باب 8، ح 14، ص 316.

6. این بیت از ابیات عبدالله بن زُبَیْر از دشمنان رسول خدا (ص) است وی اشعاری را پس از جنگ احد و کشته شدن یاران رسول خدا (ص) سرود و در آن آروز کرد که کاش کشتگان ما در جنگ بدر امروز بودند و می دیدند که قبیله خزرج چگونه زاری می کنند یزید از بیت استفاده کرد و بقیه را خود سرود
7. خَندِف لقب همسر الیاس بن مضرار بن نزار است که نامش دیلا بخت حلدان است فرزند الیاس را به نام همسرش فرزندان خَندِف نامیدند بنابراین خندف از

جمله های اعلای قریش و از جمله یزید محسوب می شود

8. عاشورا ریشه ها، انگیزه ها رویدادها، پیامدها، ص 112-111.

9. مهدی موعود، ص 1001-1000

10. همان، ص 989.

11. عاشورا ریشه ها، انگیزه ها رویدادها، پیامدها، ص 213.

12. کامل سلیمان، روزگاری، ترجمه علی اکبر مهدی پور، ص 1091.

7. حمله به مدینه

پس از حادثه خونین کربلا و آگاهی مردم از ماهیت یزید و پلیدی و خباثت وی، قیام و جهاد در مدینه آغاز شد مردم والی مدینه را بیرون کردند و یزید را از خلافت خلع کرده.^{۱۳} و گفتند کسی که قاتل اولاد رسول خدا (ص) و ناکح محارم و **تارک صلوٰه** و شارب خمر است لیاقت خلافت ندارد.^{۱۴}

یزید که از ماجرا مطلع شد لشکر عظیمی فراهم ساخت و فرماندهی آن را به عهده مردی خونریز به نام «مسلم بن عقبه» گذاشت.

وی حرمت قبر مطهر رسول خدا (ص) را نگه نداشتند و با اسبان خود داخل روضه منوره شدند و مردمی که به قبر مطهر رسول خدا (ص) پناه آورده بودند کشتند تا روضه مسجد پر از خون شد و تا قبر رسول خدا (ص) رسید در این فاجعه از بزرگان مهاجر و انصار هزار و هفتصد تن و از سایر مسلمین ده هزار تن به قتل رسیدند نظیر آنچه لشکر یزید در حمله به مدینه در فاجعه حرّه انجام دادند برای سپاه سفیانی نیز در روایات نقل شده است

سفیانی پس از حمله به کوفه و تصرف آن از حضور امام مهدی (عج) در مدینه مطلع می شود از این رو برای دستگیری آن حضرت سپاهی را به سمت مدینه گسیل می دارد سپاه سفیانی برای دستگیری و کشتن حضرت عده زیادی را دستگیر می کند و به قتل می رساند امام علی ع در این باره می فرماید:... سفیانی سپاهی را به مدینه گسیل می دارد و آن ها کسانی از خاندان پیامبر (ص) بتوانند دستگیر می کنند و از بنی هاشم مردان و زنان فراوانی را می کشند در این هنگام مهدی و مبیض به سمت مکه می روند^{۱۵}

8. امام ستیزی (قصد کشتن امام ع در حرم امن الهی)

سید الشهداء ع روز هشتم ذی الحجه از مکه بیرون آمد زیرا عمرو بن سعید بن العاص با لشکر سنگینی به فرمان یزید وارد مکه شد تا با حسین بن علی ع بجنگد و اگر دست یافت آن حضرت را شهید نماید^{۱۶}

امام به برادر خود محمد حنفیه فرمود برادر من بیم از آن دارم که یزید خونم را در حرم (امن خدا) بریزد و بدین سبب حرمت این خانه شکسته شود^{۱۷}

13. عاشورا ریشه ها، انگیزه ها رویدادها، پیامدها، ص 219.

14. تتمه المنتهی، ص 38.

15. تاملی در نشانه های حتمی ظهور، ص 168-169.

16. دکتر محمد آیتی، بررسی تاریخی مدینه تا کربلا، ص 238.

17. عاشورا ریشه ها، انگیزه ها، رویدادها، پیامدها، ص 350.

سفیانی نیز بعد از آنکه مطلع می شود که حضرت مهدی ع به مکه رفته است سپاهی را برای دستگیری ایشان می فرستد اما سپاه سفیانی هرگز موفق نمی شوند داخل مکه شوند و در سرزمین پیدا به زمین فرو می روند

9. جنایات بزرگ در مدت کم

یزید در مدت کوتاه خلافت خونین که سه سال و چند ماه بیشتر طول نکشید جنایات بزرگی مرتکب شد از میان آنها سه جنایت مهم او فاجعه خونین کربلا، کشتار وسیع مردم مدینه، و آتش زدن کعبه بود. ذهابی در معرفی یزید می نویسد یزید ناصبی، خشن، تندخو و بی ادب بود مسکرات می نوشید و مرتکب منکرات می شود دولت وی با شهادت امام حسین ع آغاز و با واقعه حره در مدینه پایان یافت^{۱۸}

سفیانی هم بمثابه یزید با وجود آنکه از آغاز قیام او تا کشته شدن بیشتر از 15 ماه طول نمی کشد اما جنایات زیادی در این مدت کم انجام می دهد

امیرالمومنین ع در این باره فرمودند به خدا سپاه سفیانی به جنایات خود ادامه می دهد تا هیچ حرامی نماند جز اینکه حلالش بشمارند هیچ پیمانی نماند جز اینکه نقض کنند، هیچ خانه ای از خشت خام تا سنگ رخام باقی نباشد جز اینکه دامنه ظلم و ستمشان در آن وارد شود و مردم در اثر سوء تدبیر و کشورداری آنان دستخوش اضطراب و ناامنی شوند همه مردم اشک حسرت بریزند یک دسته برای تباه شدن دینشان و دسته ای دیگر برای تباه شدن دنیایشان^{۱۹}

18. عاشورا ریشه ها، انگیزه ها، رویدادها، پیامدها، ص 223.

19. روزگار رهایی، ص 1091.